

Plenum

Torsdag 24.5.2018 kl. 16.02—19.12

2.2. Muntlig fråga om Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal (Laura Huhtasaari saf)

Muntligt spörsmål MFT 76/2018 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Tuula Haatainen: Nästa fråga, sannfinländarnas riksdagsgrupp, ledamot Huhtasaari.

Debatt

16.24 **Laura Huhtasaari ps:** Arvoisa puhemies! Saan jatkuvasti yhteydenottoja ihmisiltä, jotka hakevat itselleen oikeutta. 90-luvun pankkikriisi koskettaa yhä. Vuoden 1992 jälkeen tehtiin lakimuutoksia, joilla poistettiin velkojen epärehellisyys lainsäädännöstä. Tämä mahdollisti SSP-pankkisopimuksen tekemisen, jossa valtioneuvosto antoi pankeille luvan ajaa tiettyjen toimialojen yrityksiä konkurssiin ja viedä niiden omaisuus pilkkahintaan. Pankit saivat yksipuolisesti irtisanoa 65 000 yrittäjän lainat, jotta vakavaraisuus saatiin nostettua EU- ja Eta-sopimusten edellyttämälle tasolle. Nyt kysynkin ministeri Häkältä: mitkä valtion tehtävät oikeuttavat Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalin toiminnan jatkumisen yhä, ja miten nopeasti hallitus aikoo lopettaa Arsenalin toiminnan, että velkojen perintä saadaan viimein lopetettua?

16.25 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on itse asiassa valtiovarainministeriön ja rahoitusmarkkinaosaston asia, mutta voin siltä osin kommentoida, kun asia liippaa jonkin verran näitä yksityishenkilöiden velkajärjestelyjä ja velan vanhentumiseen liittyviä kysymyksiä, että Suomessahan on saatettu itse asiassa tuoreeltaan voimaan lakeja, joilla itse asiassa pitkäaikaiset velat pystyvät vanhenemaan jatkossa. Tällaiset lamaan liittyvät suuret kriisithän, mitkä yksilöille tulevat joko yritystoiminnan kautta tai sitten muuten velkaantumalla, ovat aina inhimillisesti valtavan isoja asioita. Suomessa on tehty nyt jo sääntelyä, jolla yksityishenkilöt saavat velkajärjestelyjä ja velkajärjestelyllä asiansa pääpiirteittäin ainakin kuntoon. Velkajärjestelylaki on nyt voimassa ollut 25 vuotta, ja itse asiassa toissa viikolla juuri analysoitiin, että tämä laki on toiminut erittäin hyvin. Siitä kiitos itse asiassa Hannele Pokalle, joka aikanaan oikeusministerinä vei hankkeen läpi. Mutta loppuosa tästä kuuluu rahoitusmarkkinaosastolle ja valtiovarainministerille, niin että hän varmaan kommentoi sitten myöhemmin asiaa.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Punkt i protokollet PR 55/2018 rd

16.26 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ei nyt vastannut kysymykseen. Minä tiedän, että teihin on oltu yhteydessä, tämä Velallisten Tukiry, ihmiset, jotka ovat näiden asioiden kanssa tekemisissä, ovat olleet yhteydessä teihin. Kyllä me nyt vetoamme ministeriin, että hallitus aikoo tehdä kaikkensa, että läpivalaistaan nämä asiat. Tämä on oikeudenmukaisuuskysymys, koska oikeusjärjestelmä, missä ohjeistettiin aikoinaan antamaan pankeille suosituimmuusasema riita-asioissa ja syytesuoja, ei kuulu oikeusvaltioperiaatteeseen, ja sen takia tämä pitää läpivalaista.

Mutta miksi tämä lamavelat anteeksi antava lainsäädäntö tuli voimaan vasta 2008, ja miksi kuitenkin kaikkia velallisia ei armahdettu vaan Arsenal on edelleen joidenkin velallisten kimpussa? Tämä prosessi on jättänyt velkavankeuden kokeneille perheille ja perheiden lapsille lähtemättömät jäljet. Kysyn uudestaan: mitkä toimet oikeuttavat, että Omaisuudenhoito-yhtiö Arsenalin toiminta saa yhä jatkua?

16.28 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan tietysti vähän äskenkin sanomaani, että asia on valtiovarainministeriölle kuuluva asia. Se informaatio, mikä minulle on toimitettu Arsenalin toiminnasta, täyttää Suomen lain ja järjestyksen mukaiset puitteet. Totta kai tästä on ihmisillä erilaisia käsityksiä ja inhimillisesti nämä ovat äärimmäisen hankalia tilanteita. Mutta valtiovarainministeriö kommentoi näistä myöhemmin sitten.

Meillä on Suomessa voimassa velkaantumiseen yksityishenkilöille ja yrityksille tällä hetkellä kansainvälisessä vertailussa erittäin hyvä lainsäädäntö. Ihmisille, jotka eivät kykene maksamaan velkojaan, pystytään järjestämään nyt jo helpotusta. Mutta lähtökohdan pitää edelleen olla se, että jokaisen, joka on velkaantunut joko yritystoiminnassa tai yksityishenkilönä, pitää pystyä velat maksamaan. Mutta jossain vaiheessa, totta kai, pitää pystyä velkojen vanhentumaan, jotta ihminen pääsee uudelle alulle.

16.29 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 1990-luvun lama oli äärimmäisen kova pala Suomen valtiolle ja merkittäväälle osalle kotitalouksistamme. Velka kasvoi vauhdilla, ja monilta meni koko omaisuus alta. Päälle kaatuvien velkojen taustalla oli usein työpaikan menetys, korkojen räjähdysmäinen nousukiito, valuuttalaina tai takausvastuut, jotka lankesivat maksettavaksi. Moni ylivelkaantui, eikä voida sanoa, että se oli aina täysin omaa syytä. Kaikki eivät ole vielä tänä päivänäkään selvinneet laman iskuista, vaikka kulunut on 25 vuotta.

Vanhat puolueet ovat jo vuosikausia puhuneet laman uhrien auttamisesta, mutta käytännön toimet ovat jääneet vaatimattomiksi. Myös poliittiset päätöksentekijät olivat pankkien ohella mukana pahentamassa laman vaikutuksia. Näitä vastuita on turha enää piilotella, aivan kuten edustaja Huhtasaari tässä totesi. Me perussuomalaiset olemme pitäneet asiaa aika paljon esillä, ja muun muassa viime tiistaina oli lakialoite täällä istuntosalissa esillä. [Eero Heinäluoma: Eikös teillä ollut oikeusministerin paikkakin?]

Kysynkin: millä konkreettisilla toimilla hallitus aikoo helpottaa 90-luvun laman seurauksena velkaantuneiden ihmisten tilannetta? [Puhemies: Aika!] Ministeri, vastaus ei vielä tyydyttänyt.

16.30 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys tietysti nyt liittyi tavallaan laajemmin velkaantumiseen, ja siihen voin

Punkt i protokollet PR 55/2018 rd

kommentoida — tästä Arsenalista ja näistä tietyistä muista järjestelyistä vastaa valtiovarainministeri.

Suomessa on tehty nyt jo velan vanhentumiseen uudistuksia, joilla velat vanhenevat, eli ei ole ikuista velkavankeutta. Ja nyt meille tulee vielä näihin nyt tapahtuviin ylivelkaantumisiin laaja-alainen ohjelma, jolla ylivelkaantumista tilkitään niin kulutusluottojen kuin pikavippien osalta, velkajärjestelyyn liittyvää lainsäädäntöä kehitetään koko ajan, ja talous- ja velkaneuvontaan tulee merkittäviä panostuksia, jotta ihmiset eivät joutuisi velkakierteeseen. Samaan aikaan meillä on arvioinnissa myös yrittäjän henkilökohtaiseen konkurssiin liittyvä hanke ja kehitetään konkurssijärjestelmää yhä nopeammaksi, jotta ihmiset eivät roiku vuosikausia niissä järjestelmissä, jos on tullut ongelmia ulosoton tai konkurssin kanssa.

Mutta yksi tärkeimpiä kysymyksiä on, miten panostetaan talouslukutaitoon kouluissa, jotta ihmiset eivät tänä digitaalisen maksamisen ja velkaantumisen aikakautena niin herkästi ajautuisi velkakierteisiin. Tämä on ehkä yksi suurimpia kysymyksiä.

16.31 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän aihepiiriin liittyen juuri: Meillä on velkaantuneita ihmisiä, ja meillä on tällainen järjestelmä kuin luottohäiriömerkintä, joka näittenkin tässä pääkysymyksessä olevien ihmisten kohdalla on todella merkittävä asia. Meillä järjestelmä roikuttaa näitä jo velkansa maksaneita ja vastuunsa maksaneita ihmisiä vuoden, kaksi, kolme, neljä vuotta, niin että he eivät pääse normaalielämään, vaikka he ovat vastuunsa jo maksaneet. Siellä on konkurssiin menneitä yrittäjiä, siellä on pikavippejä ottaneita nuoria ja lapsiperheitä, jotka ovat tässä ahdingossa, että he eivät saa vuokra-asuntoa, he eivät saa puhelinliittymää.

Kysyn nyt ministeri Häkkäselä: mihinkä toimii hallitus vielä tällä kaudella lähtisi, jotta tämä epäkohta voitaisiin poistaa, niin että velallinen kun on vastuunsa hoitanut, velka- ja maksuhäiriömerkintä poistettaisiin?

16.32 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ajankohtaisesta kysymyksestä edustajalle.

Velkaantuminen tarvitsee aika laaja-alaisen ohjelman, jolla voidaan ennaltaehkäistä ylivelkaantumista ja toisaalta taas sallia jokaiselle ihmiselle velan ottaminen — se on arjen kannalta aivan äärimmäisen tärkeä kysymys — asunnon hankkimiseen tai kulutustavaroiden hankkimiseen.

Mutta miten huolehditaan siitä, että ihmisillä, jotka ylivelkaantuvat ja hoitavat asiansa, pysyvät vaikka nämä maksuhäiriömerkinnät asianmukaisen sääntelyn piirissä? Minä olen käynnistänyt tästä määräaika-arvioinnin meidän luottotietolain osalta, ja tässä tullaan tekemään arviointia vielä oikeusministeriössä loppuvaalikauden osalta, että tarvitsisiko tässä asiassa edetä.

Meillä on positiiviseen luottorekisteriin liittyvä hanke myös käynnissä, jossa me selvittämme, olisiko itse asiassa parempi, että Suomessa olisi keskitetysti, kattavasti lainat tiedossa yhdessä rekisterissä, jotta lainan myöntäjä, velan myöntäjä, joutuisi siinä kokonaisarvion tekemään myös kulutusluottojen osalta. Tarvitaan tehokkaampia mekanismeja, millä estetään se, etteivät rahoitusmarkkinatoimijat myöskään pysty toimimaan vastuuttomasti kulutusluottomarkkinoilla.

Punkt i protokollet PR 55/2018 rd

16.33 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten hallitus antoi lupauksen. Se antoi lupauksen, että säädetään laki yksityishenkilön konkurssista. Meillä on kaikilla tästä lupauksesta lehtiotsikot, mustaa valkoisella. Me muistamme sen erityisen hyvin perussuomalaisissa, koska silloin olimme vielä hallitusvastuussakin. Nyt tuota lakia ei kuitenkaan ole kuulunut. Siitä tulee sellainen olo, että tuo lupaus, mikä yrittäjille ja velkaantuneille ihmisille annettiin, olisi petetty. Kysynkin teiltä, pääministeri: miksi tuota lakia ei ole luvattulla tavalla vielä säädetty?

16.34 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On siis luvattu, että rehellen, konkurssin tehneen yrittäjän asemaa helpotetaan, [Ville Tavio: Mustaa valkoisella!] ja meillä on tällä hetkellä lausuntokierroksella kansainvälisesti vertailtuna eri maiden malleja, minkälaisilla mekanismeilla voidaan helpottaa, kun ihminen on yritystoiminnan takia, rehellisessä toiminnassa velkaantunut, jotta hän pääsisi uuteen alkuun.

Tämä on äärimmäisen tärkeä kysymys. Tästä on itse asiassa EU-tasolla direktiivi kanssa valmisteilla, ja me Suomessa seuraamme nyt tiiviisti, millä kaikilla keinoilla voidaan helpottaa, että rehelligesti toiminut yrittäjä pääsisi uuteen alkuun. Mutta asia ei ole niin yksinkertainen: jotta uudet, aloittavat yrityksetkin saisivat luottoa pankeista, niin ei voida ihan antaa tuosta noin vain oikeutta myöskään, että velat tuosta noin vain saa pois. Eli tämä on aika tarkka paikka, jotta rahoitusta tulee myös yritystoimintaan ja uudet yritykset pääsevät liikkeelle.

Mutta lausuntokierroksella on tällä hetkellä kansainvälinen vertailu muun muassa USA:n mallista ja Euroopan eri malleista, ja odotamme laaja-alaista palautetta, ja sen jälkeen on johtopäätösten aika.

Frågan slutbehandlad.